บทสรุปผู้บริหาร
Executive Summary

การจัดการความรู้
KNOWLEDGE MANAGEMENT

Ready To Change
ทส.พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
สถาบันการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (สพท.)
http://isdnre.mnre.go.th/ https://www.facebook.com/isdnre https://www.youtube.com/c/isdnre

บทสรุปผู้บริหาร (EXECUTIVE SUMMARY)

ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Climate Change) ได้เป็นปัญหาระดับโลกที่มีความสำคัญและเร่งด่วน ซึ่งเกิดจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่ชั้นบรรยากาศโลกของมนุษย์จนทำให้ระดับอุณหภูมิโลกสูงขึ้นและสภาพอากาศแปรปรวน ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเสี่ยงที่มีอยู่และความเสี่ยงในรูปแบบใหม่ ๆ ต่อระบบนิเวศและมนุษยชาติ สภาวะโลกร้อนในอนาคตยังส่งผลกระทบที่รุนแรง แพร่กระจายและย้อนกลับไม่ได้ต่อผู้คน สิ่งมีชีวิตทุกสปีชี่ และระบบนิเวศอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การดำเนินการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในระดับสูงนั้น ไม่เพียงแต่ส่งผลกระทบในเชิงลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ การบริการของระบบนิเวศ และการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่ยังนำไปสู่ความเสี่ยงในเรื่องของความเป็นอยู่ อาหาร และความมั่นคงของมนุษย์อีกด้วย ประเทศไทยได้ตระหนักถึงผลกระทบและสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อันเป็นผลจากกิจกรรมของมนุษย์ซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของบรรยากาศโลกโดยตรงหรือโดยอ้อม เพิ่มเติมจากความแปรปรวนของสภาวะอากาศทางธรรมชาติที่สังเกตเห็นได้ในช่วงระยะเวลาเดียวกัน

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในฐานะหน่วยงานหลักในการรับผิดชอบภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศรวมถึงลดก๊าซเรือนกระจกด้วย โดยสำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สป.ทส.) มีภารกิจในการแปลงนโยบายระดับชาติ ระดับประเทศ ระดับกระทรวง ลงสู่แผนบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกระดับ พร้อมทั้งขับเคลื่อนดำเนินการ สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนา และทำให้เกิดการบูรณาการในด้านต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อให้ภารกิจสำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายได้ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๕ ได้ตระหนักถึงความสำคัญด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้จัดการความรู้เพื่อส่งเสริมให้เกิดการตระหนัก และกระตุ้นให้เกิดการรับรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งในการจัดการความรู้ของ สป.ทส. ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ จึงได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถลดปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจกซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ลดปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ ในหัวข้อ **“Ready To Change ทส. พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ”**

บทสรุปผู้บริหาร (EXECUTIVE SUMMARY)

สถาบันการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน และหน่วยงานต่าง ๆ ในสังกัด สป.ทส. จึงได้มีการร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการจัดการความรู้ (Knowledge Management) หรือการทำ KM เพื่อเป็นเครื่องมือให้หน่วยงานในสังกัด สป.ทส. ทั้งหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ได้ดำเนินการนำเสนอผลการจัดการความรู้ โดยส่วนภูมิภาคให้เสนอองค์ความรู้ในรูปแบบของสื่อที่เป็นกระแสนิยมของสังคม เช่น แอปพลิเคชัน TikTok นำเสนอการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการทำงานในหน่วยงานที่สามารถลดปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้ สำหรับหน่วยงานส่วนกลางกำหนดให้มีกระบวนการจัดการความรู้ เริ่มตั้งแต่ให้มีการจัดทำแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้ของ สป.ทส. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ ทำให้เกิดการพัฒนาองค์ความรู้ เพื่อยกระดับกระบวนทัศน์ในการทำงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อลดปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการรายปี (พ.ศ. ๒๕๖๖) ให้หน่วยงานมีการสืบค้นองค์ความรู้ และมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ที่มีอยู่ในหน่วยงานที่เกี่ยวกับการลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ในงานแถลงผลการดำเนินการจัดการความรู้ KM Day ๒๐๒๓ โดยองค์ความรู้ของหน่วยงานส่วนกลางที่สามารถถ่ายทอดออกมาอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน ๑๐ องค์ความรู้ โดยจำแนกประเภทองค์ความรู้ที่สามารถลดปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็น ๓ ประเภท ดังนี้

๑. ประเภทองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม จำนวน ๒ องค์ความรู้ ได้แก่

องค์ความรู้ที่ ๑ การเป็นสังคมนักตรวจสอบก้าวไปพร้อมสังคมสีเขียว ของกลุ่มตรวจสอบภายใน เป็นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของกลุ่มคนทำงาน มีการนำธรรมชาติเข้ามามีส่วนช่วยเพื่อให้สามารถลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภายในหน่วยงานได้

องค์ความรู้ที่ ๒ การลดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในบริบทของกองตรวจราชการ เป็นการเสนอแนวทางการดำเนินงานที่ลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยการเริ่มให้บุคลากรในหน่วยงานได้ทำการคำนวณค่าการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของส่วนบุคคล เพื่อขยายผลและเป็นต้นแบบให้กับหน่วยงานอื่น ๆ ต่อไป

๒. ประเภทองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการปรับนโยบายและปรับเปลี่ยนด้านการปฏิบัติงาน

จำนวน ๕ องค์ความรู้ ได้แก่

องค์ความรู้ที่ ๑ การจัดทำขั้นตอนการปรับปรุงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการของหน่วยงาน ด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม ของกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร เป็นบริบทและบทบาทหน้าที่ที่สำคัญในการสร้างความชัดเจนเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่เพื่อให้หน่วยงานของรัฐได้ขับเคลื่อนตามนโยบายของรัฐบาลให้สามารถบรรลุเป้าหมายระดับประเทศ และระดับโลกได้

องค์ความรู้ที่ ๒ การจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติและแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ สป.ทส. ตามโครงการ “วิถีไทย อัตลักษณ์ไทย ใส่ผ้าไทย ลด GHGs Emission” ของศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต เป็นการจุดประกายให้มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคลากรในหน่วยงานเกี่ยวกับวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทย เพื่อให้สามารถมีส่วนช่วยในการลดปัญหาด้าน Climate Change ได้

องค์ความรู้ที่ ๓ การดำเนินการด้านกฎหมาย ของกองกฎหมาย เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป็นบทบาทและหน้าที่ของหน่วยงานเกี่ยวกับการดำเนินการด้านกฎหมายให้สนับสนุนการทำงาน หรือสนับสนุนให้หน่วยงานที่มีภารกิจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้ทำงานได้สะดวกขึ้น ถูกต้องทั้งด้านกฎหมายและรองรับคนทำงาน

องค์ความรู้ที่ ๔ นโยบายการจัดการด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน ของกองการต่างประเทศ เป็นบทบาทของหน่วยงานที่มีหน้าที่ในการเชื่อมโยงกับเป้าหมายของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก โดยเริ่มจากการกำหนดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อขยายผลสู่ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก

องค์ความรู้ที่ ๕ หลักการดำเนินงานตามแนวทางโมเดลเศรษฐกิจใหม่ (BCG Model) สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ ของกองยุทธศาสตร์และแผนงาน เป็นการเสนอแนวทางการดำเนินชีวิตแนวใหม่ที่ให้สังคมพึ่งพาตนเองได้โดยควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและขยายผลสู่สังคมอื่น ๆ ต่อไป

บทสรุปผู้บริหาร (EXECUTIVE SUMMARY)

๓. ประเภทองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมในการทำงาน จำนวน ๓ องค์ความรู้ ได้แก่

องค์ความรู้ที่ ๑ การพัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคล (DPIS๖) ของกองกลาง เป็นการนำเทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อนำมาปรับใช้ในการทำงานเพื่อให้สามารถลดปัญหาด้านการใช้ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างคุ้มค่า

องค์ความรู้ที่ ๒ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ของศูนย์เทคโนโลยีดิจิทัลและอากาศยาน เป็นการนำเทคโนโลยีในบริบทการทำงานของหน่วยงานมาใช้ เพื่อทำให้การปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิผล และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สามารถเชื่อมโยงข้อมูลและครอบคลุมพื้นที่ปฏิบัติงานจริงได้

องค์ความรู้ที่ ๓ การจัดทำสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ ในระบบ MNRE MOOC หลักสูตร “คาร์บอนเครดิต และการดำเนินงานลดก๊าซเรือนกระจก” ของสถาบันการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เป็นบทบาทในภาคของส่วนงานสนับสนุนด้านองค์ความรู้ เพื่อให้บุคลากรที่จะปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้มีความรู้ที่ถูกต้อง นำไปสู่การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไปได้

“Ready To Change ทส. พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ” จึงเป็นผลสะท้อนจากการประมวลและกลั่นกรององค์ความรู้ทั้งจากหน่วยงานส่วนกลางและจากองค์ความรู้ของส่วนภูมิภาคในรูปแบบการถ่ายทอดและนำเสนอผลงานผ่านเทคโนโลยีที่เป็นสื่อนิยมในกระแสสังคม สู่บุคลากรของ สป.ทส. จึงถือเป็นจุดเริ่มต้นและจุดประกาย เพื่อให้สามารถนำแนวทางไปปฏิบัติ ไม่ว่าจะเป็นด้านการปรับพฤติกรรมการทำงานในหน่วยงาน ปรับพฤติกรรมส่วนบุคคล ตลอดจนเกิดนวัตกรรมการทำงานใหม่ ๆ ที่จะส่งผลทำให้เกิดเป็นพลังและส่งผลบวกในภาพรวม รวมถึงเป็นการสร้างกระแสสังคม เป็นแรงกระตุ้นและเกิดผลสะท้อนให้สามารถลดปัญหาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ ในบทบาทของการเป็นหน่วยงานภาครัฐขนาดใหญ่ในประเทศไทยที่เป็นแกนหลักสำคัญที่จะขับเคลื่อนปัญหาเกี่ยวกับ Climate Change ยังคงเป็นภารกิจที่สำคัญและยิ่งใหญ่เป็นอย่างมากที่จะทำให้ทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐภาคเอกชน รวมถึงภาคีเครือข่ายต่าง ๆ จะต้องหันมาร่วมจับมือกันที่จะทำให้ปัญหาด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ให้บรรลุเป้าหมาย สามารถขยายผลสู่ระดับภาค ระดับประเทศ และระดับโลกต่อไป

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม